

ductie is 350.000 K.G. voor export geweest, voor de binnenlandse productie is dus noodig geweest, een kapitaal van $200/235 \times f 300.610. = f 255.850. =$

Verlies- en Winstrekening Trias

Op de Verlies- en Winstrekening over het jaar 1919 zijn nu op te voeren de kosten en baten die werkelijk op dit jaar betrekking hebben.

De afschrijvingen van gebouwen, machines en werktuigen, bedragen berekend naar de percentages van 2 % en 10 % resp. $f 2.420. =$ en $f 15.700. =$. Van de overige kosten neem ik aan, dat zij zooals ze op de Verlies en Winstrekening voorkomen ook werkelijk uitgegeven zijn. Alleen wat de grondstoffen betreft heb ik op te merken, dat de waardeering zoowel ultimo 1918 als ultimo 1919 te hoog is geweest. Doet men deze waardeeringen tegen de prijzen $f 67. =$ en $f 77.25$ dan geven de beide verschillen onderling een verschil van $f 1175. =$ zoodat de grondstoffenpost op de pool-Verlies en Winstrekening moet paraisseeren met een bedrag van $f 49175. =$. De samenstelling dezer rekening wordt dan:

Pool-Verlies en Winstrekening Trias

Afschr. geb.	f 2.420.—	Omzetten	f 175.000.—
Afschr. mach.	„ 15.700.—		
Prod. loonen	„ 26.000.—		
Grondstoffen	„ 49.175.—		
Hulpstoffen	„ 10.000.—		
Salarissen	„ 8.000.—		
Salarissen Dir.	„ 15.000.—		
Saldo	„ 48.705.—		
	<u>f 175.000.—</u>		<u>f 175.000.—</u>

In deze verlies- en winstrekening komen als constante kosten voor de afschrijving gebouw, afschrijving machines, salarissen directie en waarschijnlijk ook de salarissen, daar dit toch de salarissen voorstellen op kantoor en aan opzichter e.d. betaald.

De posten afschr. machines en gebouwen stellen toch alle werkeenheden voor, die voor het loopende jaar bestemd waren. Deze zijn nu niet alle gebruikt, daar de fabriek niet op capaciteit heeft gewerkt. Deze teloor gegane werkeenheden stellen voor een deel van het verlies door onderproductie en behoeven dus niet de winst te drukken die is gemaakt met de productie die binnen het contract valt. Zoo is het ook met de salarissen en het salaris der directie, zoodat 30 % van deze kosten niet op de poolwinst mogen drukken, daar deze het verlies door onderproductie voorstellen. Deze 30 % belooft $f 12.336. =$ zoodat de winst die voor verdeling in aanmerking komt dan $f 61.041. =$ bedraagt.

Verlies- en Winstrekening Schyndel & van der Pulles

Op deze verlies- en winstrekening komt een post voor saldo grondstoffenrekening. Daar het grondstoffenverbruik afzonderlijk naar de verlies- en winstrekening is gebracht stelt deze post waarschijnlijk een voordeelig saldo voor, ontstaan uit speculatie in grondstoffen. Daar zulk een post ook niets met het pool-contract te maken heeft mag hij niet in de pool-verlies- en winstrekening voorkomen. Wat de verdere posten betreft geldt hetzelfde als bij de Trias gezegd, alleen komt op deze verlies- en winstrekening geen post voor „salaris directie” doordat het hier geen N.V. betreft. Deze post is op de Verlies- en Winstrekening op te voeren in verhouding tot de grootte van de fabriek en de overige kosten. Ik stel U voor, hiervoor een bedrag te nemen groot $f 20.000. =$ hetgeen m.i. met de hiervoor genoemde verhouding in overeenstemming is.

De samenstelling der rekening wordt dan als volgt:

Pool-Verlies- en Winstrekening	Schyndel & van der Pulles
Afschr. geb.	f 2.200.—
Afschr. mach.	„ 9.900.—
Prod. loonen	„ 45.000.—
Grondstoffen	„ 84.500.—
Hulpstoffen	„ 12.000.—
Salaris & ind.	
loon	15.000.—
Salaris directie	20.000.—
Diverse kosten	„ 7.000.—
Saldo	„ 34.400.—
	<u>f 230.000.—</u>
	Saldo producten rekening
	f 230.000.—

Schakelt men van dit solda het verlies door onderproductie uit, dan komt men tot een batig saldo van $f 34.400. = + f 10.205. = f 44.605. =$

Van deze winst is $35/235$ gemaakt voor de export terwijl het restant groot $f 37.962. =$ ten bate van de pool komt.

Winstverdeling:

Pool-winst Trias	f 61.041.—
Pool-winst Schyndel en van der Pulles	„ 37.962.—
	Totaal f 99.003.—

Trias 5 % van $f 275.525 =$ ..... $f 13.776.25$
 Schyndel & v/d. Pulles 5 % van
 $f 255.850. =$ „ 12.792.50 „ 26.568.75

Zoodat resteert een bedrag van ..... $f 72.434.25$
 dat door de ondernemingen gelijkelijk zal worden verdeeld.

Hoogachtend,

Hierna volgen de bijlagen.

ELLABE. Uwe opmerking dat het contract de door U genoemde bepalingen niet bevat is onjuist. In het vraagstuk zijn alleen genoemd de voor U belangrijke bepalingen. De bepalingen die U mist hebben voor U geen direct belang. Elkaar's filiaal officieel overnemen gaat niet, want het contract blijft geheel intern.

U gaat in Uw uitwerking te veel op details in. Het gaat hier meer om de principes in groote lijn. Zie hiervoor officieele uitwerking. Uw argumenten voor volledige controle zijn erg zwak, U kunt toch wel wat anders aanvoeren, dan de kans op verkeerde boekingen. Het voorstel van winstverdeling maakt U niet volledig U werkt de verlies- en winstrekening niet om.

Over het geheel wat verward, U maakt heel aardige opmerkingen maar voelt niet altijd waar het om gaat. Hoofdzaak is, dat U het niet systematisch genoeg hebt opgezet.

6½ punt.

BOEKBEOORDEELING

J. Grooten. *Inleiding tot de studie der bedrijfshuishoudkunde*. Rotterdam Nijgh & Van Ditmar's Uitgevers Maatschappij 409 blz.

Dit boek heeft drie eigenschappen, die ook den schrijver kenmerken: bescheidenheid, eenvoud en degelijkheid. De heer Grooten heeft niet de pretentie, pionier te zijn op het gebied ener jonge wetenschap. Hij wil slechts de helpende hand bieden aan examencandidaten, die uit verspreide litteratuur, voornamelijk uit monografieën, het hun dienende moeten opdiepen en vergaren. Hij noemt zijn boek dan ook niet Inleiding tot de Bedrijfshuishoudkunde — in welk geval wij er een ontwikkeling

van de grondtheorieën dier wetenschap in zouden zoeken — maar Inleiding tot de studie der Bedrijfshuishoudkunde, d.w.z. dat als men het boek heeft doorgewerkt de studie eigenlijk pas goed begint. Niet alleen de titel, maar ook het voorbericht en vooral het slotwoord, dat bestudeering der vermelde litteratuur aanbeveelt, wijzen erop, dat de schrijver zijn boek als orienteerende inleiding heeft bedoeld.

Geeft deze opzet al blijk van bescheidenheid, ook de bewerking toont dien karaktertrek. Geen nieuwe vindingen, geen eigen theorieën of terminologieën, hoogstens gefundeerde critiek op de opvattingen van anderen. Die opvattingen doet de schrijver niettemin tot haar recht komen, ja, men kan wel zeggen, dat hij menige leer zoodanig ontwikkelt, dat de beginneling ze beter omvat dan wanneer hij ze bij den oorspronkelijken schrijver leest. In zeer eenvoudigen trant, ontdaan van alle geleerdheid, leidt *Grooten* tal van problemen, aan de hand van sprekende voorbeelden, bij zijn lezers in. En die voorbeelden zijn vrijwel altijd raak, wat bewijst, dat de schrijver zich in de problemen degelijk heeft ingewerkt. Men zie b.v. zijn demonstratie der begrippen statische en dynamische besparing (blz. 147/48), zoodanig, dat men er vrede mee kan hebben, ze hier alweer aan te treffen.

Hun, wier bestudeering van zwaardere lectuur door zulk een eenvoudige handleiding moet worden voorbereid, beveel ik dit boek gaarne aan. Het verwijst hen naar de verder te bestudeeren werken. Het is jammer, dat die verwijzing voornamelijk door een litteratuuropgaaf aan het slot van het boek plaats vindt en slechts sporadisch bij de behandeling van de onderdeelen geschiedt: probleemsgewijze bestudeering van meerdere werken is zoo veel vrucht dragender dan boeksgewijze studie van talrijke problemen.

Zeker, er zijn eenige zwakke plekken; welk boek heeft ze niet? Des schrijvers Plan (hoofdstuk III) klopt weinig met zijn werk. Het hoofdstuk Prijsvorming (XI) doet, bevattende zuiver theoretische economie, in dit boek vreemd aan. Of nam de schrijver het op, omdat hij meende, dat de meeste kandidaten te weinig waarde- en prijsleer hebben bestudeerd om zijn bedrijfshuishoudkundig betoog te kunnen volgen? Dan kan men er vrede mee hebben, dat zulk een hoofdstuk is opgenomen, al dringt zich de vraag op, of een uittreksel uit een algemeen verkrijgbaar leerboek, hetwelk in een dictaat niet misplaatst is, wel in een boek mag worden opgenomen. Deze opmerking zou ook de hoofdstukken IX en XXVIII kunnen betreffen. De hoofdstukken, die de organisatie der onderneming behandelen, zijn een klasse minder dan die, welke zich op het gebied van het financiewezen bewegen. Vooral die over loontheorieën (XVIII en XIX), maar ook eenige andere, lijken mij te encyclopaedisch getint en zijn daarvoor weer te onvolledig.

Nog één opmerking. Het wordt langzamerhand gewoonte, dat alle problemen, waarbij waarde en prijs te pas komen, dadelijk moeilijk worden gemaakt door inschakeling van inflatieverschijnselen. Ook in het onderhavige werk geschiedt zulks, met name in Hoofdstuk X. Ware het niet methodisch juist, evenals *Schar* in zijn *Buchhaltung und Bilanz* doet, de problemen eerst op zichzelf, afgezien van inflatie-invloeden, te behandelen en dan naderhand aan de gevolgen der inflatie een afzonderlijk hoofdstuk te wijden?

N. J. POLAK

De plaatsing van bovenstaand artikel van Prof. *Polak* werd tot ons leedwezen, tengevolge van een administratief abus ver-
traagd. Red.

EXAMEN VAN HET NEDERLANDSCH INSTITUUT VAN ACCOUNTANTS 1924/25

ACCOUNTANCY C

I

Woensdag 7 Januari 1925

Beschikbare tijd 9—12 uur

Een lid van het N. I. v. A. is chef van de Accountantsafdeling eener Bankinstelling, waarvan het hoofdkantoor gevestigd is in één der provinciale hoofdsteden, met filialen in 5 kleinere provinciesteden.

Aan het hoofd van elk kantoor staat één Directeur, bijgestaan door een procuratiehouder; aan het hoofdkantoor zijn twee Directeuren en een procuratiehouder. Het verdere personeel is in overeenstemming met de grootte der kantoren en met de eischen van zuinig beheer.

De kashouder is op alle kantoren een speciale bediende. Op de kleinere kantoren is deze in de namiddaguren ook belast met andere administratieve werkzaamheden: het bijhouden van journalen, het onpersoonlijk grootboek, enz.

Afwisselend wordt de kasverantwoording van den vorigen dag den volgenden middag door den Directeur of den procuratiehouder met de stukken geverifieerd, waarvoor een schema is vastgesteld, vermeldende alle daaraan verbonden werkzaamheden. Elken avond vóór sluiting controleert een van beiden de overeenstemming van het kasgeld met het kasboek-saldo.

Kwitanties voor ontvangen waarden zijn alleen geldig, als ze voorzien zijn van de handteekening der beide genoemde functionarissen voor de bijkantoren en van 2 der 3 genoemde functionarissen voor het hoofdkantoor. Disposities mogen eerst worden uitbetaald, nadat de rekening-courant-boekhouder ze voor fiat geteekend heeft.

Er zijn deposito's met 1 dag, 1 maand, 3 maanden en een jaar opzegging en verder rekening-couranthouders met creditsaldi. Het gezamenlijk aantal dezer rekeningen varieert op de verschillende kantoren van 100—500.

Credieten mogen slechts verleend worden na ontvangen machtiging van het hoofdkantoor, tot de maximumbedragen en met de onderpanden daarbij genoemd. Het aantal van zulke rekeningen op elk der kantoren gaat 200 niet te boven. Als onderpand worden in de meeste gevallen effecten gedeponeerd; echter komen, zooals hieronder nader zal blijken, ook verschillende andere soorten van onderpand voor.

Driemaandelijks worden aan alle rekeninghouders saldobiljetten ter teekening gezonden, vermeldende ook de deposito- en rekeningcourant-voorwaarden.

Alle onderpanden, pandakten enz. worden op de kantoren bewaard, behalve de als zekerheid gedeponeerde effecten, die voor het grootste deel naar het hoofdkantoor worden opgezonden om daar overeenkomstig de usanties te worden gebruikt.

Op één der kantoren zijn door enkele rekeninghouders ceelen van handelsgoederen gedeponeerd. Verder komen voor akten van borgstelling, akten van 1e of 2e hypotheek en akten van cessie van incassowissels (waarop tot 60 % voorschot gegeven wordt).

Blanco credieten zijn in enkele gevallen toegestaan, na overleg met het hoofdkantoor.

De credietnemers teekenen voor het ongeveer bedrag van hun opgenomen crediet accepten, betaalbaar bij de bank, die deze op de rekeningen disconteert, en zoo noodig weder verdisconteert bij de Nederlandsche Bank.

Elke maand wordt door elk der bijkantoren een proefbalans naar het hoofdkantoor gezonden, alsmede een lijst van de saldi